

۲۰۱۲/۰۵/۱۹

سرلوح مرادزی

آيا د پاکستان ستراتيژي ريښتيا بدله شوي؟

دې روستيو کې د بي بي سي همکار هارون نجفي په اسلام اباد کې د افغانستان له سفير ښاغلي عمر داودزي سره يوه مرکه کړې. په مرکه ښاغلي سفير په دې باور دی چې اوس مهال د افغانستان په اړه د پاکستان په نظر کې بدلون او تغيير پېښ شوی. نوموړی د مرکې په يوه برخه کې وايي «څو مياشتې کېږي چې د پاکستان نظر بدل شوی. په تېره فبرورۍ کې کابل ته د بهرنيو چارو د وزيرې حنا رباني کهر سفر او بيا پاکستان ته د ولسمشر حامد کرزي سفر د دواړو هېوادونو پر اړيکو اغېز وکړ». همدارنگه په مرکه کې د افغانستان سفير وړاندې ځي او زياتوي «په دې يوه کال، پاکستان کې نظر بدل شويدي. اوس دوی پوهيږي چې نړۍ نوره تېره نړۍ نه ده. نن دا وخت راغلی چې د افغانستان په تړاو دوی خپل سياست بدل کړي».

که په پورته څرگندونو کې د ښاغلي سفير له دې اړوپېچ خبرو څخه تېر شو چې لومړی سر کې د پاکستان د سياست د تغيير په اړه يوازې څو مياشتې راپه گوته کوي او هغه کابل ته د پاکستان د بهرنيو چارو د وزيرې حنا رباني کهر له سفر چې د روان کال د فبرورۍ په ۲ مه نيټه وشو او بيا پاکستان ته د افغان ولسمشر کرزي له سفر سره چې د همدې کال د فبرورۍ په ۲۱ مه ترسره شو؛ تړلي گڼي خو لږ روسته بيا وايي چې دده په اند له يوه کال راهيسې داسې تغيير پېښ شوی. په هر حال کېدای شي ښاغلي سفير د افغانستان په اړه د پاکستان په سياست او ستراتيژۍ کې د بدلون په اړه ډاډمن وي، خو په مرکه کې يې ددې بدلون او تغيير نښې نښانې يا څرگند دلايل او منلي لاسوندونه، نه دي وړاندې کړي!

ترڅو چې د افغانستان په اړه د پاکستان په ستراتيژۍ کې څرگند او د ليدلو وړ تغيير او بدلون نه وي پېښ شوی او پاکستان بيا هم په کور دننه د افغانستان لپاره د ترهگرو ادبي فعالې ساتي او ترهگر افغانستان ته د ډلوژني او ويجاړۍ لپاره راليري او جگړې ته ادامه ورکوي او لا هم د افغانانو او نړيوالو په وړاندې د خپلې لاسوهنې او تيري څخه انکار کوي او هغه ردوي، داسې څرگندونې که يوخوا د افغان سفير ښه نيت او سياسي سادگي بيانوي بلخوا د افغانستان په وړاندې د پنجابې واکمنانو د نويو چلوټو او مداريتوبونو څخه بيا هم د افغان سياستوالو بې خبري څرگندوي.

هغه مهال هم کابل ته په سفر اغلي حنا کهر د ناتو دا رپوټ چې پاکستان، طالبانو سره مخامخ مرسته کوي بې بنسټه بللی و. هغې کابل کې له خپل افغان سيال سره د گډو خبرو غونډې ته ويلي وو «دغه رار توروته له تېرو څو کلونو راهيسې هم پر پاکستان لگيدلي دي چې هيڅ بنسټ نه لري».

دغه رپوټ يوې بریتانوي ورځپاڼې (The Times) برېښد کړی و چې پکې ويل شوي وو، د پاکستان څارگره اداره (ISI) له افغان طالبانو سره مخامخ مرسته کوي. په رپوټ کې زيات شوي وو چې پاکستان لور پوري طالب مشران د خپلو اهدافو له پاره کاروي.

خو د پاکستان د بهرنيو چارو وزيرې دغه رپوټ په کلکه رد کړ او وي ويل چې پر هېواد يې دغه راز توروته کومه نوي خبره نه ده.

«زه فکر نه کوم چې دا به کوم نوی تور وي بلکې دا توروته له تېرو څو کلونو راهيسې پر پاکستان پورې کيږي او مونږ يې پر دليل هم پوهيږو، ځکه مونږ له نورو نړيوالو سره گډه اېجنډا لرو، مهمه خبره داده چې د نړۍ نور هېوادونه اوس طالبانو سره د خبرو په هڅه کې دي خو زه دا راپور په کلکه ردوم.»

د روان کال د می په دريمه، د امريکا متحده ايالتونو د مشرانو جرگې غړی ډانا رو را بکر په يوه ليک کې د پاکستان لومړي وزير يوسف رضا گيلانی ته ليکلي، چې که د اسلام اباد چارواکي خپل ولس ته د خپلې ارادې حق ور نه کړي نو راتلونکې به يې تياره وي. د نوموړي په څېر نور امريکايي چارواکي هم په دې اند دي چې اسلام اباد د ترهگرۍ ضد جگړه کې له امريکا او نړيوالې ټولني سره دوه مخي کوي.

د امريکا دفاع وزارت يا پنتاگان د خپل هيواد مشرانو جرگې ته په يوه رپوټ کې ويلي چې پاکستان په افغانستان کې د سولې او ټيکاو اصلي خنډ دی.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکنې دليکنيزې بڼې پاڼوالې د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ

د دغه رپوټ له مخې، د پاکستان تر واک لاندې سیمو کې د افغان دولت او نړیوالو ځواکونو مخالفو وسلوالو پټځي، د هغوی پرضد عملیات نه کول او له دغه هیواد څخه افغانستان ته د چاودېدونکو موادو په نه بندولو کې د پاکستان بې غوري هغه څه دي چې په افغانستان کې امنیت خرابوي.

همدارنگه د افغان- امریکا ستراتیژیک تړون له لاسلیکېدلو وروسته د واشنگټن چارواکي پاکستان ته خبرداری ور کوي چې افغانستان کې د وسلوالو له ملاتړ لاس واخلي. په دوی کې وروستی خبرداری په کابل کې د امریکا متحده ایالتونو د سفير ریان کراکر دی. نوموړي په جلال اباد کې له اسلام اباد وغوښتل چې د حقاني شبکې او نورو وسله والو ملاتړ پرېږدي.

له هغه مخکې د دغه هیواد د مشرانو او ولسي جرگې غړو او د بهرنیو چارو وزیري هم دا ډول څرگندونې کړي وې. شنونکي وايي، په افغانستان کې د سولې او ثبات لپاره د پاکستان رول مهم بلل کېږي، خو امریکا پوه شوې چې اسلام اباد په افغانستان کې د سولې پر ځای د جگړې په اوږدولو سره داسې بنسټي چې گواکې د دوی کټي یوازې د جگړې له لارې تر لاسه کېدلی شي.

امریکايي چارواکي پوهیږي، چې پاکستان که څه هم په بنکاره په افغانستان کې د ستراتیژیک تړون مخالفت نه کوي، خو ډېر بې اندېښمن کړی او فکر کوي چې دې تړون په افغانستان کې د جگړې د کتلو لپاره له وسله والو د دوی ملاتړ نور هم اوږد کړي.

له دې کبله په روستیو کې د پاکستان په ملاتړ د ترهگرو جگړه په افغانستان کې نه ده سوکه شوې او د پخوا پشان توده ساتل کېږي.

د می په ۱۹ مه، «د پاکستان په چمن بنارگوتي کې د پاکستان پر ضد او د افغانستان په پلوي پراخ لاریون وسو. په دغه لاریون کې، چې د پښتونخوا پارټي لخوا رابلل سوی و، لسگونو زرو تنو گډونوالو د پاکستان د دولت پرضد او د افغانانو په پلوي شعارونه ورکول او د پاکستان له څارگرې ادارې آی، ایس، آی او نورو حکومتی ادارو څخه یې غوښته کوله چې په بیلابیلو نومونو د افغانستان په کورنیو چارو کې لاسوهنه بس کړي او نور پرېږدي چې افغانان په یوه سوله ییزه فضا کې ژوند وکړي. د دوی په وینا آی ایس آی وسلوال ترهگر په دیني مدرسو کې روزي او بیا یې افغانستان ته د وړانکاره فعالیتونو لپاره استوي. تاند»

د پاکستان واکمنان د افغانستان په اړه په سیاست کې تل مانور کوي او په دې مانورونو کې ښه پاڅه شوي او اوس کافي تجربه هم لري. کیدای شي په تاکتیکونو او لنډمهاله موخو کې یو څه نرمښت وښی، خو په اوږدمهاله او ستراتیژیکو موخو کې بدلون به پاکستان ته ستونزمن وي. پاکستان، به په هغه صورت کې دا ستراتیژي بدله کړي چې د امریکا په مشرۍ لویدیځ پري د مالي، سیاسي او پوځي فشار کړی ورتنگه کړي او پاکستان ددې فشار په وړاندې بل بدیل لکه چین، روسیه او د نورو هیوادو مرسته او ملاتړ تر لاسه نه کړای شي.

بلخوا په دې مرکه کې ښاغلي عمر داودزي د ایران سره د اړیکو په اړه هم څرگندونې کړي چې یوځای کې یې داسې لولو:

«د افغان ولسمشر د دفتر مخکني رییس عمر داودزي په ویاړ سره وویل چې د کابل - تهران د اړیکو بنسټ د هغه د ماموریت پرمهال اېښودل شوی، چې په وینا یې همدا ده چې نن د نړیوالو سیاسي او سیمه ییزو توپانونو په امان کې دی. اسلام اباد کې د افغانستان استازی په دې باور دی چې دا ځل به د تهران تجربه هم له پاکستان سره تکرار کړي.»

خو د داود زي د څرگندونو په خلاف د ایران لاسوهني، په روستیو کې ډېرې شوي او کمې شوي نه دي. د ایران یوه جگپوړي پوځي قومندان وايي چې ممکن په افغانستان کې نوي (جنګي) ډلې د امریکا پر گټو حملې وکړي. ده پر افغانانو ږغ وکړ چې له خپلې خاورې څخه د امریکایانو د ایستلو لپاره له قوې او زوره کار واخلي.

د فرانس پریس خبري اژانس د راپور له مخې د ایران د پوځ مرستیال لوی درستیز او د دغه هیواد د سپاه پاسداران د پیاوړي انقلابي ځواک قدرتمن قومندان جنرال مسعود جزایري وايي «داسې نښې نښانې شته چې افغانان به ژر د امریکا د استعمار پر خلاف د بشپړې جگړې لپاره نوي جبهې پرانیزي.»

ملا حنیف د شین بند ولسوالۍ اوسیدونکی، د طالبانو قومندان او دې روستیو کې په هرات کې د سولې له بهیر سره یوځای شوی، بخدي خبري سرچینې ته وايي «مور وسلوالو کسانو له ادرسکن ولسوالۍ څخه تر بالا بلوک ولسوالۍ پورې تګ راتګ درلود او مالي او ولسوالي مرستې مو له ایران او پاکستان څخه تر لاس کولې.»

ایران هم د پاکستان پشان افغانستان کې خپلو لاسوهنو او تیريو ته ادامه ورکوي. دا چې ایران طالبانو ته وسلې ورکوي اوس له هیچا پټه نه ده.

د پاڼو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پټه له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی

له بده مرغه د پاکستان او ايران په وړاندې د افغانستان بهرنی پالیسي تل ناڅرگنده، څپڅپانده او د ملي گټو سره په ټکر کې ساتل شویده.

اوس د نړۍ له سترو هیوادونو سره د تړونونو لاسلیک او د افغانستان د راتلونکې تگلوري په رویتیا سره، ددې وخت رسیدلي چې د گاونډیانو په تېره بیا د پاکستان او ايران په وړاندې هم افغان دولت خپله بهرنی پالیسي له سره یو ځل بیا تر غور لاندې ونیسي او په سیمه کې یې د افغان ملت له گټو سره همغږي کړي.

پای

د پاڼو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ